

**Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Yatırımların
Karşılıklı Teşvik ve Korunmasına İlişkin Anlaşma**

GİRİŞ

Herbiri Akit Taraf olan Türkiye Cumhuriyeti ve Danimarka Krallığı;

Her iki devlette yatırımlar için uygun şartları yaratmak ve kaynakların verimli kullanımı için her iki devlette özel sektörler arasındaki işbirliğini yoğunlaştırmak arzusu ile,

Yatırımların karşılıklılık temelinde adil ve eşit bir muameleye tabi tutulmasının bu amaca hizmet edeceğini kabul ederek,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

Madde 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmada,

(1) (a) "Yatırım" terimi her türlü mal varlığını, sınırlayıcı olmamakla birlikte özellikle aşağıdakileri kapsar:

(i) Hisse senetleri ve şirketlere diğer şekillerdeki katılımlar,

(ii) Yeniden yatırımlarda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya bir yatırımla ilişkili bulunan ve mali değeri olan diğer haklar,

(iii) Taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi diğer haklar ve malın bulunduğu ülkedeki Akit Tarafın yasalara göre tanımlanan benzeri diğer haklar,

(iv) Sınai ve fikri mülkiyet hakları, patentler, endüstri tasarımı, ticari ünvanlar, itibar, "know-how" ve benzeri diğer haklar,

(v) Doğal kaynaklara ilişkin haklar da dahil, hukuken veya sözleşme ile tanınan iş hakları.

(b) Anılan terim:

Yatırımların yapıldığı Akit Taraf ülkesindeki kanun ve mevzuata uygun şekilde yapılmış bütün doğrudan yatırımları ifade edecektir.

"Yatırımlar" terimi, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden önce veya sonra bir Akit Taraf ülkesinde diğer Akit Taraf yatırımcılarınca yapılan bütün yatırımları kapsayacaktır.

(2) "Hasılat" terimi, bir yatırımdan elde edilen, özellikle, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, karları, faizleri, sermaye kazançlarını, temettüleri, royaltileri veya ücretleri ifade eder.

(3) "Yatırımcı" terimi:

(a) Akit Taraflardan herhangi birinin ilgili mevzuatı uyarınca vatandaşı statüsünde bulunan gerçek kişileri,

(b) Akit Tarafların ülkelerinin herhangi bir yerinde yürürlükte olan yasalara göre kurulmuş veya başka türlü teşkil edilmiş şirketler, firmalar veya iş müesseselerini, ifade eder.

(4) "Ülke" terimi, aynı zamanda, uluslararası hukuka göre Devletin egemenlik haklarını ya da yargılama haklarını kullanabileceği ve bu devletin kıyısına bitişik deniz alanlarını da kapsar.

İşbu Anlaşma Faroe Adalarına ve Grönland'a uygulanmayacaktır.

Madde 2

Yatırımın Teşviki

Akit Taraflardan herbiri, diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını kendi mevzuatına ve idari uygulamalarına göre kabul edecek ve bu yatırımları mümkün olduğu ölçüde teşvik edecektir.

Madde 3

Yatırımın Korunması

(1) Akit Taraflardan herbirinin yatırımcılarının yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve eşit bir muameleye tabi tutulacak ve tam koruma ve güvenlikten yararlanacaktır. Akit Taraflardan hiçbirisi, diğer Akit Taraf yatırımcılarının kendi ülkesinde yaptığı yatırımların yönetimi, idaresi, kullanılması, istifadesi veya elden çıkarılmasına makul olmayan veya ayrımcı önlemlerle herhangi bir şekilde engellemeyecektir. Her Akit Taraf, diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımları ile ilgili olarak girmiş olabileceği yükümlülükleri yerine getirecektir.

(2) Akit Taraflardan hiçbirisi, kendi ülkesinde, diğer Akit Taraf yatırımcıları tarafından yapılan yatırımları ve diğer Akit Taraf yatırımcılarının bir yatırımla ve özellikle bunun idare edilmesi, idamesi, kullanımı, istifade edilmesi veya elden çıkarılmasıyla ilgili faaliyetlerini, yatırımcı açısından daha elverişli olanına göre, kendi yatırımcıları ya da herhangi bir üçüncü Devletin yatırımcılarına gösterilenden daha az elverişli olan bir muameleye tabi tutmayacaktır.

(3) Bu maddenin hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu aşağıda belirtilen uluslararası anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır:

(a) Mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliğine, bölgesel ekonomik teşkilatlara ilişkin olanlar veya benzeri uluslararası anlaşmalar,

(b) Tamamen ya da büyük ölçüde vergilendirmeye ilişkin olanlar.

Madde 4

Kamulaştırma ve Tazminat

Bir Akit Taraf yatırımcılarının yatırımları, kamulaştıran Akit Tarafın ihtiyaçlarıyla ilgili olan kamusal bir amaçla, uygun kanuni işlemler çerçevesinde, ayırım yapılmadan ve gecikmesiz, yeterli ve etkin tazminat karşılığında yapılmadığı sürece, diğer Akit Tarafın ülkesinde devletleştirilmeyecek, kamulaştırılmayacak ya da devletleştirme veya kamulaştırmaya eşit etkisi olan önlemlere (bundan sonra "kamulaştırma" olarak anılacaktır) maruz bırakılmayacaktır. Bu tazminat, kamulaştırılan yatırımın, kamulaştırmanın öğrenildiği ya da yapıldığı andaki gerçek pazar değeri tutarında olacak, gecikmesiz ödenecek, ödeme zamanına kadar faiz tahakkuk ettirecek, tamamıyla nakte çevrilebilecek ve serbestçe transfer edilebilecektir. İlgili yatırımcı, alınan önlemin ve belirlenen rayicin hukukiliğinin, kamulaştırmayı yapan Akit Tarafın ilgili adli ve idari makamlarınca bu paragrafta belirtilen prensiplere uygun olarak zamanında tetkik edilmesini talep edebilecektir.

Madde 5

Zararlar İçin Tazminat

(1) Akit Taraflardan birinin diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş ya da diğer silahlı çatışmalar, milli olağanüstü hal, isyan, ayaklanma, kargaşa ya da buna benzer olaylar nedeniyle zarara uğrayan yatırımcıları, diğer Akit Tarafça, alınan herhangi bir önlem itibariyle (yatırımcı açısından daha elverişli olanına göre) kendi yatırımcıları ya da herhangi bir üçüncü Devletin yatırımcılarına gösterilenden daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutulacaktır.

(2) Varşa, bu Maddeden kaynaklanan ödemeler gecikmeksizin yapılacaktır.

Madde 6

Sermaye ve Hasılatların Ülkeye Dönüşü ve Transferi

(1) Akit Taraflardan herbiri aşağıdakilerin transfer edilmesine kendi kanun ve yönetmeliklerinin sınırları dahilinde ve onlara uygun olarak, gecikme olmaksızın müsaade edecektir:

(a) Yatırımın tamamen veya kısmen satış veya tasfiye bedeli;

(b) Nakte çevrilmiş hasılatlar;

(c) Yatırımla ilgili kredilerin anapara ve faiz ödemeleri için yapılan ödemeler;

(d) Akit Taraflardan birinin vatandaşlarının, diğer Akit Tarafın ülkesinde yapılan bir yatırımla bağlantılı faaliyetlerinden kaynaklanan net kazançları;

(e) 4. ve 5. Maddeler kapsamındaki ödemeler.

(2) Transferler, transfer tarihinde yürürlükte olan kurlardan, yatırımın yapıldığı dövizde çevrilebilir para birimi ya da yatırımcı tarafından mutabık kalındığı takdirde, herhangi bir dövize çevrilebilir para birimi üzerinden yapılacaktır.

Madde 7

Halefiyet

Eğer bir Akit Taraf yatırımcısının yatırımları ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigortalanmışsa, bu tür bir sigortalamanın şartları gereği, sigortalayanın bahse konu yatırımcının haklarına halefiyeti diğer Akit Tarafa tanınacaktır.

Sigortalayan, yatırımcının sahip olacağı haklar dışında hiçbir hakka sahip olmayacaktır.

Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyumsuzluklar bu Anlaşmanın 8. Maddesi hükümlerine göre çözümlenecektir.

Madde 8

Yatırım Uyumsuzluklarının Çözülmesi

(1) Bu Maddeye göre "yatırım uyumsuzluğu", aşağıdakileri kapsayan bir uyumsuzluğu ifade etmektedir:

(a) Bir Akit Tarafın yabancı yatırım otoritesince diğer Akit Tarafın yatırımcısına verilen yatırım izninin yorumlanması veya uygulanması;

(b) Bir yatırımla ilgili olarak, işbu Anlaşma ile verilmiş veya teyid edilmiş bulunan herhangi bir hakkın ihlali.

(2) Bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın yatırımcısı arasında bir yatırım uyumsuzluğunun ortaya çıkması halinde, uyumsuzluğa taraf olanlar, öncelikle uyumsuzluğun karşılıklı görüşmeler ve danışmalar yoluyla çözümlenmesine iyi niyetle çalışacaklardır. Eğer bu görüşme ve danışmalar başarısızlıkla sonuçlanırsa, o zaman uyumsuzluk, yatırımcının ve Akit Tarafın karşılıklı olarak üzerinde mutabık kalacakları, bağlayıcı olmayan hakem marifetiyle çözümlenecektir. Eğer uyumsuzluk yukarıda belirtilen prosedürler yoluyla çözümlenemezse, ilgili yatırımcı, uyumsuzluğu, hakemlik yoluyla çözümlenmek üzere, Uluslararası Yatırım Uyumsuzlukları Çözüm Merkezine (bundan sonra "Merkez" olarak anılacaktır) götürebilir; ancak bunun için uyumsuzluğun ortaya çıktığı tarihten itibaren en az bir yıl geçmiş olması, ayrıca, bahse konu yatırımcının uyumsuzlukla ilgili olarak, uyumsuzluğa taraf olan Akit Tarafın adli makamlarına başvurmuş olması durumunda, nihai kararın henüz alınmamış olması gerekmektedir.

(3) (a) Akit Taraflardan herbiri, yatırım uyumsuzluklarının hakemlik yoluyla çözümlenmek üzere "Merkez"e götürülmesine bu anlaşma ile muvafakat eder.

(b) Bu tür uyumsuzluklarda tahkim, "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyumsuzluklarının Çözümü Sözleşmesi"nin hükümlerine ve Merkez'in "Tahkim Kuralları"na uygun olarak yerine getirilecektir.

Madde 9

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıklar

(1) Akit Taraflar arasında bu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması konusunda ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların, mümkün olduğu ölçüde Taraflar arasında doğrudan ve anlamlı müzakereler yoluyla çözümlenmesi gerekir. Eğer bu tür bir uyuşmazlık, müzakerenin başlangıcından itibaren üç ay içinde çözümlenemezse, Akit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine bir tahkim heyetine sevkedilecektir.

(2) Böyle bir tahkim heyeti, her ayrı dava için aşağıdaki şekilde kurulacaktır:

Tahkim talebinin tebellüğünden itibaren üç ay içinde, herbir akit Taraf heyetin bir üyesini tayin edecektir. Daha sonra bu iki üye bir üçüncü Devlet vatandaşını seçecekler ve seçtikleri bu kişi Akit Taraflarca onaylandıktan sonra Heyet Başkanı olarak tayin edilecektir. Başkan diğer iki üyenin atanma tarihinden itibaren üç ay içinde atanacaktır. Eğer belirtilen sürelerden herhangi biri içinde gerekli atamalar yapılamamışsa, diğer herhangi bir anlaşmanın bulunmaması halinde, Akit Taraflardan herhangi biri Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'nı gerekli atamaları yapmaya davet edebilir. Eğer Başkan, Akit Taraflardan birinin uyuşmazlığında bulunuyorsa veya sözü edilen görevi yerine getirmesine bir başka engel mevcut ise, Başkan Yardımcısı gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir. Eğer Başkan Yardımcısı Akit Taraflardan birinin uyuşmazlığında bulunuyorsa veya onun da sözü edilen görevi yerine getirmesine bir engel mevcut ise, Uluslararası Adalet Divanı'nın, herhangi bir Akit Taraf vatandaşı olmayan en kıdemli üyesi gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir.

(3) Hakem heyeti, bu Anlaşma ve Akit Taraflar arasında akdedilen diğer Anlaşmaların hükümleri ile uluslararası hukukun gerektirdiği prosedürel standartları uygulayacaktır. Heyet kararını oy çokluğuyla alacaktır. Böyle bir karar nihai ve her iki Akit Taraf için bağlayıcı olacaktır.

(4) Akit Taraflardan herbiri, hakem heyetindeki kendi üyesi ile ilgili ve hakemlik muamelelerinde temsil edilmesinden doğan masrafları karşılayacaktır. Başkanın masrafları ile diğer masraflar her iki Akit Tarafa eşit olarak karşılanacaktır.

(5) Hakem heyeti prosedürünü kendisi belirleyecektir.

(6) Bu Madde, Anlaşmanın 8. maddesine göre "Merkez"e götürülmüş olan ve halen orada bulunan bir uyuşmazlığa uygulanmayacaktır.

Madde 10

Milli yada Milletlerarası Hukuk

Bu Anlaşmadaki hiçbir hüküm, milli ya da milletlerarası hukuk çerçevesinde bir Akit Taraf yatırımcısına diğer Akit Tarafın ülkesinde tahakkuk eden herhangi bir hak ya da menfaate zarar vermeyecektir.

Madde 11

Yürürlüğe Girme, Yürürlük Süresi ve Sona Erdirme

(1) Bu Anlaşma, Akit Tarafların kendi ülkelerindeki anayasal işlemlerin tamamlanmış olduğunu birbirlerine yazılı olarak bildirdikleri tarihten sonraki ikinci ayın ilk gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

(2) Bu Anlaşma, on yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve ilk on yıllık sürenin bitiminden sonra, Akit Taraflardan herhangi biri diğer Akit Tarafa Anlaşmayı feshetme niyetini yazılı olarak bildirmediği takdirde, yürürlükte kalmaya devam edecektir. Fesh-i ihbar, diğer Akit Tarafa alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlük kazanacaktır.

(3) Bu Anlaşmayla ilgili fesh-i ihbarın yürürlüğe girmesinden önce yapılan yatırımlar bakımından, 1'den 10'a kadar olan Maddelerin hükümleri, bahsekonu tarihten itibaren ilave bir on yıl süre için yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşma, Hükümetlerince tam olarak yetkilendirilmiş ve aşağıda imzaları bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Türkçe, Danimarkaca ve İngilizce dillerinde, bütün metinler aynı derecede geçerli olmak üzere, ikişer metin halinde Kopenhag'da, 7 Şubat 1990'da akdedilmiştir.

Yorumdaki farklılık durumunda, İngilizce metin esas alınacaktır.